

ŽIVLJENJSKA POT

Slovenski pisatelj Prežihov Voranc se je rodil 10. avgusta 1893, v družini Kuharjevih, v Podgori nad Kotljami na Koroškem. Njegovo pravo ime je Lovro Kuhar. Bolj znan nam je s pisateljskim imenom starodavnega zvena oziroma z imenom domačije pri Prežihu, kjer je začel pisati kot Prežihov Voranc. Izviral je iz revne kmečke družine, saj so Kuharjevi živeli v veliki stiski in siromaštvu. Kot najemniki so se prva leta po Lovrovem rojstvu, brez strehe nad glavo selili iz kmetije na kmetijo.

Kotlje - pisateljeva rojstna vas

Voranceva rojstna Kotnikova bajta

Napis na pročelju rojstne hiše

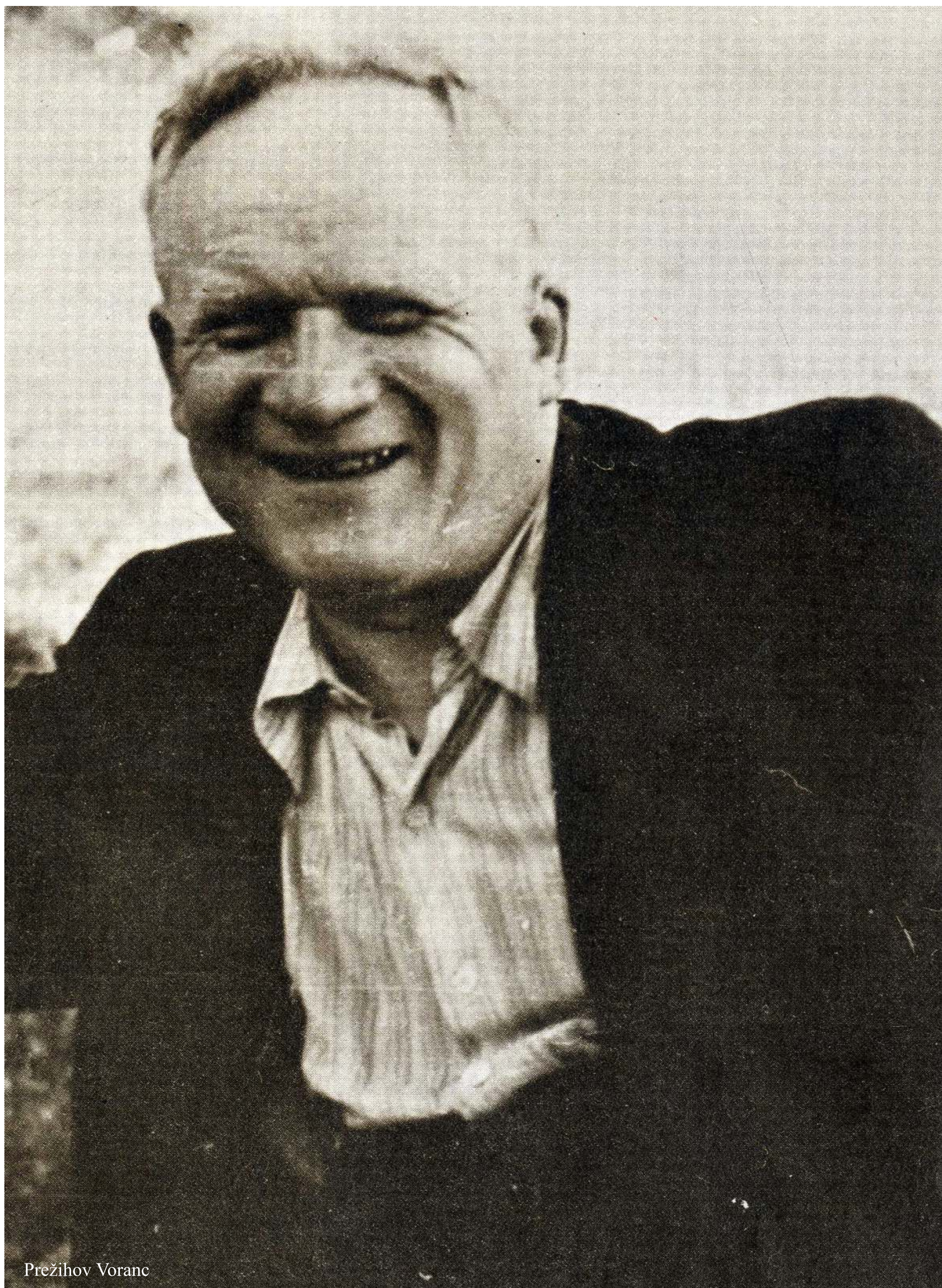
Leta 1900 so se preselili na Preški vrh. Na posestvu Prežih so bili Kuharji najemniki med letoma 1900 in 1911. Po dobrih desetih letih najemništva je oče prihranil toliko, da je lahko kupil del posestva, kupili so spodnji del Prežihovega grunta - Prežihovo bajto (lesena kajžarska kočica) in se tako ustalili. Tako so Kuharji postali sami svoji gospodarji.

Prežihovo - stara hiša

Prežihova bajta je edini pravi dom Kuharjeve družine. Voranc je v tej hiši živel od svojega 19. do 29. leta. Kot je bilo takrat v navadi, so se po domačiji »Pri Prežihu« poimenovali Kuharjevi, ki so bili lastniki hiše, ki so tu živeli. Lovro pa je ime po domačiji kasneje vzel tudi za svoje pisateljsko ime.

Prežihov Voranc

Dvojezično osnovno šolo je končal v Kotljah. V šoli Voranc ni imel težav, bil je dober učenec, a se mu šola ni prikupila. Že kot mladenič je pisal črtice, krajše zgodbe, ki so se dogajale v domačih krajih in mu jih je pripovedovala mati. Pošiljal jih je glasilom, revijam v katerih so bile potem tudi objavljene. Obiskoval je tudi združeno šolo v Ljubljani in na Dunaju.

Doživel in preživel je prvo in drugo svetovno vojno. Med prvo svetovno vojno je pobegnil iz avstroogrške vojske na italijansko stran in bil potem do konca vojne v raznih ujetniških taboriščih. Leta 1919, po vojni, se je vrnil domov, sprva delal kot tesar in dninar nato je dobil zaposlitev kot uradnik v jeklarni. Marca leta 1924 se je poročil z Marijo - Micko Šisernik, domačinko iz bližine Prežihove bajte. Že pred poroko se je rodila hči Vida (1923), po njej pa Mojca (1925). Tridesetleten je izdal prvo knjigo Povesti, ki pa ni naletela na pozitiven odmev v javnosti. To mu je skoraj vzelo pogum in ustvarjalni polet. Veliko bolj se je posvetil političnemu delu. Zaradi delovanja v komunističnem gibanju je moral leta 1930 v tujino. Živel je na Dunaju in Parizu ter potoval po Evropi. Domov ni smel, ker bi bil takoj aretiran. V emigraciji je še vedno pisal in svojo prozo objavljaval v reviji Sodobnost, kot preganjani pisatelj se je podpisoval s psevdonimom Prežihov Voranc. V letih pred drugo svetovno vojno je objavil tudi več knjig. Razvijal se je kot revolucionar in pisatelj. Leta 1939 se je skrivaj vrnil v domovino in ilegalno - revolucionarno deloval. Med drugo svetovno vojno je bil zaprt v italijanskih in nemških zaporih, pa tudi v koncentracijskem taborišču. Leta 1945 se je po petnajstih letih vrnil v Kotlje in se z družino in materjo naselil na Prežihovem vrhu – v nekdanji Časovi hiši, kjer je začel kmetovati in počasi urejati svojo literarno bero.

Preški vrh

Leta 1913 je železarniški uradnik, domačin Čas, kupil Prežihov grunt in je nedaleč od stare kmečke hiše zgradil novo hišo. Cel grunt je po osvoboditvi postal splošno ljudsko premoženje, dan v dosmrtno uživanje Vorancu in njegovi ženi.

Vključil se je v obnovo domače doline. Pomagal je pri ustanavljanju kulturnih in gospodarskih ustanov, zavzemal se je za pravilno uveljavitev agrarne reforme, uredil in izdal je kar je napisal, a zaradi bolezni ni mogel več uresničiti večjih pisateljskih načrtov. Po vojni je bil zelo razočaran nad novo oblastjo. Umrl je 18. februarja 1950 v Mariboru, zaradi posledic trpljenja v taborišču. Bil je psihično strt. Pokopan pa je v domačih Kotljah.